

UCHWAŁA NR XXXIV/204/2022
RADY MIASTA WYSOKIE MAZOWIECKIE

z dnia 24 stycznia 2022 r.

w sprawie przyjęcia "Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Wysokie Mazowieckie na lata 2022 - 2024"

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r., poz. 1372 t.j. ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020, poz. 821 t.j. ze zm.) Rada Miasta w Wysokiem Mazowieckiem uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji "Program wspierania rodziny w Gminie Miejskiej Wysokie Mazowieckie na lata 2022-2024,, zgodnie z Załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Wysokie Mazowieckie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Marek Kajurek

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XXXIV/204/2022

Rady Miasta Wysokie Mazowieckie

z dnia 24 stycznia 2022 r.

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE MIEJSKIEJ WYSOKIE MAZOWIECKIE
NA LATA 2022-2024**

Wysokie Mazowieckie, styczeń 2022

SPIS TREŚCI:

Wstęp

I. Uwarunkowania prawne Programu

II. Charakterystyka środowiska lokalnego

III. Analiza SWOT i zasoby instytucjonalne Programu

IV. Diagnoza środowiska lokalnego w zakresie wspierania rodziny

V. Realizacja zadań samorządu miasta Wysokie Mazowieckie w zakresie wspierania rodziny

VI. Adresaci Programu

VII. Cel główny, cele szczegółowe, działania, wskaźniki i realizatorzy Programu

VIII. Finansowanie Programu

IX. Monitoring i ewaluacja Programu

Wstęp

Fundamentalne znaczenie rodziny dostrzeżono już w starożytności. Rodzina jest grupą społeczną, składającą się z rodziców, ich dzieci i krewnych, jest instytucją opiekuńczo - wychowawczą, środowiskiem kulturowym i rozwojowym. Dziecko rozwijające się w rodzinie, w bezpośrednich i pozytywnych relacjach z rodzicami, przyswaja istotne wartości, wiedzę o świecie, normy moralno - społeczne, poznaje sposoby zaspokajania potrzeb, rozwija swoje zainteresowania. Rodzina jako wspólnota najbliższych sobie emocjonalnie ludzi, powinna być dla dziecka źródłem kontaktów, więzi międzyludzkich, miłości, wychowania i zaspokajania potrzeb.

Na przestrzeni lat, życie rodzinne uległo znacznym przemianom: następują zmiany w modelu życia rodzinnego, większa liczba kobiet rozwija się zawodowo, zmienia się poziom zaangażowania rodziców w proces wychowawczy, maleją autorytety osób starszych w rodzinie, zmienia się także spojrzenie na rolę ojca w procesie wychowania dziecka. Znacząco wzrasta liczba osób uzależnionych, rozwodów, przez co wzrasta ilość rodzin dysfunkcyjnych, żyjących w ubóstwie i bezrobociu.

Różne przemiany kulturowe, społeczne, ekonomiczne i polityczne w naszym kraju spowodowały, że na przełomie lat ujawniły się niepokojące zjawiska, które zagrażają prawidłowemu funkcjonowaniu rodzin. Nie są one w stanie samodzielnie i pomyślnie poradzić sobie z trudnymi sytuacjami, stają się w ten sposób dysfunkcyjnym środowiskiem, które w szczególności zagraża prawidłowemu rozwojowi dziecka.

W związku z występowaniem rodzin z problemem opiekuńczo-wychowawczym i wykluczonych społecznie, istnieje realna potrzeba wsparcia społecznego, pedagogicznego i socjalnego. Pomoc rodzinie w Polsce realizowana jest w ramach polityki państwa. Jest to całokształt różnych oddziaływań, instytucji, jednostek samorządowych, stowarzyszeń, fundacji i organizacji społecznych. W procesie pracy z rodziną, istotną rolę pełnią tutaj instytucje pomocy społecznej, które podejmują pracę z rodziną w jej miejscu zamieszkania, w jej bezpośrednim środowisku lokalnym. Skuteczna pomoc rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo - wychowawcze powinna opierać się w szczególności na silnej współpracy pomiędzy instytucjami. Duże znaczenie mają także instytucjonalne działania profilaktyczne, mające na celu zapobieganie negatywnym wpływom rodzin dysfunkcyjnych na dziecko. Aby instytucje mogły sprostać powyższym zadaniom na rzecz rodziny, niezbędne jest opracowanie i realizacja „Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Wysokie Mazowieckie na lata 2022 - 2024”. Głównym zadaniem Programu jest stworzenie skutecznego systemu pomocy rodzinie wykorzystującego zasoby miasta Wysokie Mazowieckie.

I. Uwarunkowania prawne Programu

Obowiązek wspierania rodzin, które przeżywają problemy i trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, wynika z zapisów art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r., poz. 821 t.j. ze zm.) i jest zadaniem własnym gminy.

Art.176. powyższej ustawy następująco określa zadania własne gminy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

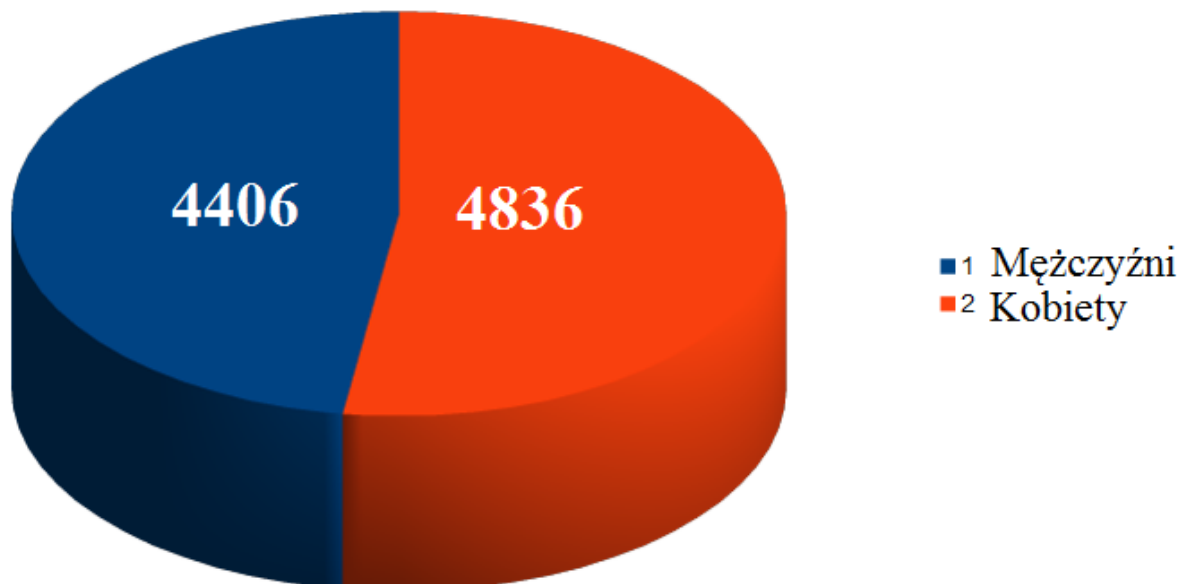
Opracowanie i realizacja "Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Wysokie Mazowieckie na lata 2022-2024" następuje w oparciu o poniższe akty prawne:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r., poz. 821 t.j. ze zm.);
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r., poz. 2268 t.j. ze zm.);
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2021, poz. 1249 t.j. ze zm.);
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021, poz. 1119 t.j. ze zm.);
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r, poz. 2050 t.j. ze zm.)
6. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "za życiem" (Dz.U. 2020, poz. 1329 t.j. ze zm.);
7. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. 2019, poz. 2407 t.j. ze zm.)
8. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 r., poz. 111 t.j. ze zm.);
9. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r., poz. 1372 t.j. ze zm.)

II. Charakterystyka środowiska lokalnego

Według danych na koniec roku 2021, Gminę Miejską Wysokie Mazowieckie zamieszkiwało 9242 osoby (zameldowane na pobyt stały lub czasowy).

Wykres 1. Statystyka mieszkańców wg i płci

źródło: opracowanie własne wg danych Urzędu Miasta Wysokie Mazowieckie za 2021r.

Tabela 1. Statystyka mieszkańców wg wieku i płci w roku 2021

Wiek	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
0-2	140	149	289
3	62	70	132
4-5	108	94	202
6	51	51	102
7	57	53	110
8-12	246	254	500
13-15	170	137	307
16-17	83	83	166
18	47	44	91
19-65	2876	0	2876
19-60	0	2595	2595
>65	566	0	566
>60	0	1306	1306
ogółem	4406	4836	9242

źródło: opracowanie własne wg danych Urzędu Miasta w Wysokiem Mazowieckiem za 2021 r.

III. Analiza SWOT i zasoby instytucjonalne Programu

Celem opracowania "Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Wysokie Mazowieckie na lata 2022 - 2024", dokonano analizy SWOT, która pozwoliła określić mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia na terenie miasta Wysokie Mazowieckie, w kontekście wsparcia rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Tabela 2. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> -dostęp do szkół na terenie miasta, -wykwalifikowana kadra instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny, -zatrudnienie asystenta rodziny, -dobra współpraca pomiędzy instytucjami, -środki finansowe z budżetu państwa niezbędne do realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, -realizacja rządowych programów tj. dożywianie dla dzieci w szkołach, świadczenia wychowawcze 500 +, -wsparcie psychologiczne i terapeutyczne dla rodzin przeżywających problemy, -posiadanie budynków użyteczności publicznej - Miejski Ośrodek Kultury, basen, -otwartość i chęci służb pomocowych do udziału w szkoleniach podnoszących kwalifikacje, -funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego i Stowarzyszenia "Bliżej Ciebie,, na terenie miasta Wysokie Mazowieckie . 	<ul style="list-style-type: none"> -problemy finansowe rodzin, -niewystarczająca liczba specjalistów do pracy z rodziną, -niechęć klientów pomocy społecznej do wykorzystywania własnych zasobów i możliwości, -brak placówek wsparcia dziennego, -mała ilość rodzin wspierających na terenie miasta,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> -możliwość pozyskiwania funduszy zewnętrznych na realizację zadań w zakresie wspierania rodziny, -podnoszenie kwalifikacji przez pracowników instytucji pomocowych, -współpraca szkół w zakresie edukacji rodziców na temat wychowania, radzenia sobie ze stresem czy w zakresie pomocy dziecku, -wzrost świadomości i wiedzy rodziców na temat wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych. 	<ul style="list-style-type: none"> -wzrost kosztów utrzymania rodzin, -bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, -zjawiska patologiczne w rodzinach takie jak: uzależnienia, przemoc, agresja, -uzależnienie rodzin od korzystania z systemu pomocy społecznej, -brak chęci współpracy rodzin z instytucjami pomocowymi, -wzrost postaw roszczeniowych klientów pomocy społecznej, -wzrost dostępności substancji psychoaktywnych

Wsparcie rodzin na terenie miasta Wysokie Mazowieckie prowadzone jest przez następujące instytucje:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, wsparcie asystenta rodziny, dożywianie dzieci w szkołach;
2. Urząd Miasta - przyznawanie i wypłacanie stypendiów, dowozy do szkół niepełnosprawnych dzieci;
3. Placówki oświatowe na terenie miasta - działalność wychowawcza, edukacyjna, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci i rodziców:
  - Zespół Szkół Ogólnokształcących i Policealnych,
  - Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica,
  - Centrum Kształcenia Zawodowego,
  - Szkoła Podstawowa nr 1 im. T. Kościuszki,
  - Miejski Zespół Szkół, w skład którego wchodzi: Szkoła Podstawowa nr 2 im. M. Kopernika i Samorządowa Szkoła Muzyczna I Stopnia,
  - Samorządowe przedszkola: Przedszkole Miejskie nr 1, Przedszkole Miejskie nr 2 oraz prywatny żłobek "Akademia Malucha".
4. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - profilaktyka i działania związane z uzależnieniami;

5. Komenda Powiatowa Policji - współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie realizacji procedury "Niebieskie Karty", podejmowanie działań w rodzinach dotkniętych przemocą, zapobieganie przestępczości;

6. Zespół Interdyscyplinarny w mieście Wysokie Mazowieckie - działalność w zakresie tematyki przemocy domowej;

7. Placówki ochrony zdrowia - profilaktyka i ochrona zdrowia;

8. Stowarzyszenie Na Recz Osób Potrzebujących Pomocy "Bliżej Ciebie,, - wspieranie rodzin potrzebujących pomocy w formie żywnościowej;

9. Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem - orzekanie w sprawach rodzinnych, współpraca zespołu kuratorskiego z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej;

10. Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna - wsparcie psychologiczne i pedagogiczne dzieci, terapia;

11. Lokalny Punkt Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem - wsparcie psychologiczne rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty";

12. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie umieszczania dziecka w pieczy zastępczej;

13. Powiatowy Urząd Pracy - współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, współpraca w kierowaniu osób bezrobotnych do Centrum Intergracji Społecznej;

14. Ośrodek Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej - porady psychologiczne dla dzieci i młodzieży, sesje psychoterapii rodzinnej, porady domowe;

15. Poradnia leczenia Uzależnień - działalność lecznicza osób uzależnionych i ich rodzin.

IV. Diagnoza środowiska lokalnego w zakresie wspierania rodziny

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem realizuje zadanie wspierania rodzin z terenu miasta na różnych płaszczyznach. Poniższa analiza ukazuje zakres i przyczyny przyznanych świadczeń rodzinom, które spełniały kryteria ustawowe.

Tabela 3. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem w roku 2021.

L.p.	Formy pomocy w 2021 roku	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinach/ liczba świadczeń
1.	zasiłek okresowy	28	54 osób/121 świadczeń
2.	zasiłek celowy	16	28 osób/16 świadczeń
3.	świadczenie na zakup żywności	43	78 osób/283 świadczeń
4.	zasiłek stały	14	14 osób/156 świadczeń
5.	usługi opiekuńcze	13	15 osób
6.	specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	4	16 osób
7.	pobyt w Domach Pomocy Społecznej	13	13 osób
8.	dożywianie w szkole dzieci i młodzieży	0	0
9.	prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”	19	61 osób
10.	praca socjalna	192	201 osób
11.	dodatki mieszkaniowe	46	434 świadczenia
12.	dodatki energetyczne	7	32 świadczenia

13.	ubezpieczenie zdrowotne	29	29 osób
14.	zasiłek rodzinny	111	2483 świadczenia
15.	dodatek do zasiłku rodzinnego z tyt. urodzenia dziecka	18	18 świadczeń
16.	dodatek z tyt. opieki nad dzieckiem w okresie urlopu wychowawczego	10	54 świadczenia
17.	dodatek z tyt. kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	20	217 świadczeń
18.	dodatek z tyt. rozpoczęcia roku szkolnego	118	259 świadczeń
19.	dodatek z tyt. zamieszkania przez dziecko w miejscowości, w której jest szkoła	2	20 świadczenia
20.	dodatek z tyt. dojazdu z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której jest szkoła	4	38 świadczeń
21.	dodatek z tyt. wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	39	356 świadczeń
22.	dodatek z tyt. samotnego wychowania dziecka	14	154 świadczeń
23.	jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	63	63 świadczeń
24.	zasiłek pielęgnacyjny	171	2114 świadczeń
25.	zasiłek dla opiekuna	1	1 świadczenie
26.	świadczenie pielęgnacyjne	22	282 świadczenia
27.	opłacenie składki emerytalno-rentowej za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne	18	228 świadczeń
28.	opłacanie składki zdrowotnej za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne	11	138 świadczeń
29.	świadczenia z funduszu alimentacyjnego	37	522 świadczenia
30.	Karta Dużej Rodziny	41	111 kart
31.	świadczenie rodzicielskie	17	190 świadczeń
32.	specjalny zasiłek opiekuńczy	3	30 świadczeń
33.	opłacanie składki emerytalno - rentowej za osobę pobierającą SZO	1	5 składek
34.	Opłacanie składki zdrowotnej za osoby pobierające SZO	2	18 składki

35.	świadczenie wychowawcze	rodzin - 1044 dzieci - 1832	22162 świadczenia
36.	świadczenie „Dobry start”	0	0 świadczeń
37.	jednorazowe świadczenie „za życiem”	0	0

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań MOPS za 2021 r.

Tabela 4. Powody przyznania pomocy rodzinom korzystającym z pomocy społecznej w 2021 r. na terenie miasta Wysokie Mazowieckie

L.p.	Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1.	Ubóstwo	26	41
2.	Bezdomność	1	1
3.	Bezrobocie	39	82
4.	Niepełnosprawność	27	41
5.	Długotrwała lub ciężka choroba	35	56
6.	Rodziny wielodzietne	2	11
7.	Rodziny niepełne - bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	9	25
8.	Alkoholizm	12	19

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań MOPS

V. Realizacja zadań samorządu miasta Wysokie Mazowieckie w zakresie wspierania rodziny

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Zespół Interdyscyplinarny w Wysokim Mazowieckiem w roku 2021 realizowali procedurę „Niebieskie Karty” w rodzinach dotkniętych przemocą, przy współpracy z asystentem rodziny, dzielnicowymi z Komendy Powiatowej Policji, członkiem Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pedagogami ze szkół i kuratorami sądowymi. W okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie wpłynęło 20 formularzy "Niebieska Karta- A". Do prac z rodzinami objętymi procedurą powołano 19 grup roboczych. Ogółem w 2021 roku grupy robocze pracowały z 19 rodzinami, w związku z czym odbyło się 37 posiedzeń grup roboczych.

W 2021 roku (na wniosek grup roboczych) zakończono procedurę "Niebieskie Karty" w 16 rodzinach, w tym: w 9 rodzinach w związku z ustaniem przemocy i uzasadnionym przypuszczeniem o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, a w 7 rodzinach w związku z rozstrzygnięciem o braku zasadności podejmowania dalszych działań.

Członkowie grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego diagnozując problem przemocy w rodzinie, opierali się przede wszystkim na informacjach uzyskanych od osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie oraz na informacjach od członków grupy roboczej na temat danej rodziny. Diagnoza sytuacji danej rodziny polegała na ustaleniu m.in. sytuacji ekonomicznej, rodzinnej, zawodowej, mieszkaniowej, zdrowotnej i edukacyjnej. Ponadto członkowie grup roboczych opracowywali indywidualny plan pomocy dla danej rodziny, który był później realizowany i weryfikowany. Podczas spotkań rozpowszechniano informacje o instytucjach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym. Pracownicy socjalni wraz z funkcjonariuszami Policji podejmowali działania i interwencje w środowiskach objętych procedurą „Niebieskie Karty”.

Zadaniem ustawowym gminy jest zatrudnianie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną przeżywającą problemy i trudności opiekuńczo - wychowawcze. Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15. W 2021 r. asystent rodziny zatrudniony w Miejskim Ośrodku Pomocy

Spółecznej w Wysokiem Mazowieckiem, współpracował z 10 rodzinami, w tym: z 4 rodzinami zobowiązanymi do współpracy z asystentem przez Sąd. Wśród 10 rodzin, 5 z nich były rodzinami pełnymi, a niepełnych było 5.

Asystent wspierał rodziny w zakresie kształtowania i rozwijania funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Pomoc rodzinom koncentrowała się na wzbudzaniu w nich wiary w siebie, w swoje możliwości, na ukazywaniu im sposobów radzenia sobie z problemami. Wskazywano rodzinom różne działania zmierzające do poprawy sytuacji, wspierano w zakresie polepszenia sytuacji materialnej oraz zawodowej. Asystent rodziny dzięki swojej pracy prowadził rodzinę do osiągnięcia stabilnej sytuacji życiowej, poprzez wykorzystanie własnych zasobów i możliwości. Praca z rodziną powinna umożliwiać właściwe wypełnianie roli opiekuńczo - wychowawczej wobec dziecka, a przez to zapobiegać oddzieleniu dzieci od rodzin biologicznych. Asystent rodziny pracując z rodziną, prowadził dokumentację i dokonywał okresowej oceny sytuacji rodziny.

W sytuacji, kiedy mimo wsparcia asystenta rodziny, rodzice biologiczni nie mogą lub nie chcą pełnić władzy rodzicielskiej, opieka nad dziećmi sprawowana jest w formie pieczy zastępczej - rodzinnej lub instytucjonalnej. Piecza zastępcza prowadzona jest przez powiat. Pomimo pobytu dzieci w pieczy zastępczej, asystent nadal współpracuje z rodzicami biologicznymi i koordynatorem pieczy zastępczej, celem podjęcia działań zmierzających do powrotu dziecka do domu rodzinnego. Zgodnie z art.191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, albo w rodzinnym domu dziecka. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go w pieczy zastępczej po raz pierwszy, zobowiązana jest ponosić odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w 2 roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w 3 i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2021 r. Gmina Miejska Wysokie Mazowieckie współfinansowała pobyt dzieci w rodzinach zastępczych. Łącznie wydatkowano kwotę 35120 zł, w związku z pobytem 12 dzieci z terenu miasta Wysokie Mazowieckie w rodzinach zastępczych. Koszty ponoszone były na podstawie not księgowych, wystawionych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

W 2021 r. rodziny z terenu miasta Wysokie Mazowieckie żyjące w ubóstwie i zagrożone wykluczeniem społecznym wspierało także Stowarzyszenie „Bliżej Ciebie”, które przy współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, dystrybuowało żywność dla potrzebujących rodzin. W 2021 r. z pomocy żywnościowej skorzystało 62 rodzin (118 osób).

VI. Adresaci Programu

- rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Miejskiej Wysokie Mazowieckie, które z różnych powodów mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych
- dzieci zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej,
- rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej,
- rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Miejskiej Wysokie Mazowieckie, dotknięte ubóstwem, przemocą, uzależnieniami i zagrożone wykluczeniem społecznym.

VII. Cel główny, cele szczegółowe, działania, wskaźniki i realizatorzy Programu.

Na podstawie oceny sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Miejskiej Wysokie Mazowieckie, w oparciu o doświadczenie specjalistów pracujących z rodziną, zdefiniowano cel główny i cele szczegółowe Programu. Cel główny: Pomoc rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze i zagrożonym wykluczeniem społecznym.

Cele szczegółowe:

1. Diagnoza i monitorowanie potrzeb i problemów rodzin

Działania	Okres realizacji	Realizator	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
------------------	-------------------------	-------------------	------------------	----------------------------

Diagnoza i monitorowanie sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	lata 2022-2024	-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej -placówki oświatowe	-liczba rodzin objętych pomocą z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	- wiedza specjalistów na temat rodzin wymagających pomocy na terenie miasta Wysokie Mazowieckie
--	----------------	---	---	---

2. Wsparcie rodzin w zakresie zaspokojenia ich podstawowych potrzeb

Działania	Okres realizacji	Realizator	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
-zapewnienie rodzinom wsparcia w formie finansowej, rzeczowej i pracy socjalnej (zasiłki z zakresu pomocy społecznej oraz działań świadczeń rodzinnych) - przyznawanie i wypłacanie stypendiów szkolnych - zapewnienie dzieciom i młodzieży posiłków w szkole i przedszkolu (realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu”	lata 2022-2024	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej -Urząd Miasta w Wysokiem Mazowieckiem -stowarzyszenie "Bliżej Ciebie" -placówki oświatowe	- liczba rodzin i osób pobierających świadczenie z pomocy społecznej i świadczenia rodzinne -liczba dzieci objętych pomocą w formie stypendium -liczba dzieci korzystających z dożywiania	- zabezpieczenie finansowe i rzeczowe rodzin, -udzielenie rodzinom pomocy w formie pracy socjalnej -zapewnienie wyżywienia dzieciom w szkołach

3. Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz poprawa funkcjonowania rodziny w jej naturalnym środowisku

Działania	Okres realizacji	Realizator	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
-wspieranie i motywowanie rodziny w rozwiązywaniu problemów wynikających z ubóstwa i bezrobocia -praca z rodziną z problemami opiekuńczo-wychowawczymi polegająca na diagnozowaniu potrzeb rodziny, ocenie funkcjonowania w niej dziecka, wdrożenie działań naprawczych przy współpracy asystenta rodziny -praca z rodziną biologiczną, celem przywrócenia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (współpraca z asystentem rodziny), - zabezpieczenie środków finansowych na pobyt dzieci w	lata 2022-2024	-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, -Powiatowy Urząd Pracy, -Sąd Rejonowy (zespół kuratorski) -Komenda Powiatowa Policji, -Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.	-liczba osób bezrobotnych, korzystających ze wsparcia MOPS, -liczba osób uczestniczących w kursach podnoszących kompetencje zawodowe, -liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny -liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej -kwota poniesiona na opłatę za pobyt dziecka w pieczy zastępczej -liczba rodzin	-zmotywowanie bezrobotnych rodziców do podnoszenia kwalifikacji celem znalezienia pracy, -podniesienie kompetencji rodzicielskich, zapobieganie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej

pieczy zastępczej, -monitorowanie sytuacji rodziny dysfunkcyjnej i przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych			korzystających ze wsparcia MOPS	
--	--	--	---------------------------------	--

4. Ograniczanie sytuacji kryzysowych i zapobieganie marginalizacji rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi i zagrożonych wykluczeniem społecznym

Działania	Okres realizacji	Realizator	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
<p>-podejmowanie działań naprawczych w rodzinie zagrożonej i dotkniętej przemocą domową</p> <p>-zapewnienie dostępu rodzinie do specjalistycznego poradnictwa</p> <p>-motywowanie członków rodzin do podjęcia leczenia celem ograniczenia uzależnienia, kierowanie wniosków ws. zastosowania leczenia do odpowiednich instytucji</p> <p>-współpraca rodzin dysfunkcyjnych z asystentem rodziny,</p> <p>-udzielanie pomocy rodzinom, w których występuje niepełnosprawność dziecka (organizowanie pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych, wsparcie z programu :Opieka wytechnieniowa"</p> <p>-działania profilaktyczne, udział rodzin i dzieci</p>	lata 2022 - 2024	<p>-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>-Zespół Interdyscyplinarny</p> <p>-Komenda Powiatowa Policji,</p> <p>-placówki oświatowe</p> <p>-Lokalny Punkt Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem,</p> <p>-Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,</p> <p>-Ośrodek Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej</p> <p>-Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>-Poradnia Leczenia Uzależnień</p> <p>-Sąd Rejonowy</p> <p>-placówki oświatowe,</p> <p>-Komenda powiatowa Policji</p> <p>-Miejski Ośrodek Kultury,</p> <p>- Placówki ochrony zdrowia</p>	<p>-liczba procedur „Niebieskie Karty",</p> <p>-liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychologów, terapeutów,</p> <p>-liczba osób skierowanych na posiedzenie Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>-liczba osób które podjęły leczenie,</p> <p>-liczba programów profilaktycznych realizowanych w placówkach oświatowych, także przy współpracy z Policją,</p> <p>-liczba dzieci korzystających z zajęć w MOK,</p> <p>-liczba zgłaszanych rodzin przez lekarzy, pielęgniarki.</p>	<p>-zdiagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,</p> <p>-wzrost świadomości rodziców w zakresie radzenia sobie z negatywnymi zjawiskami , trudnymi sytuacjami, wzrost kompetencji opiekuńczo-wychowawczych,</p> <p>-podjęcie leczenia uzależnień przez członków rodzin dysfunkcyjnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,</p> <p>-podejmowanie działań na rzecz rodziny,</p> <p>-zapewnienie wsparcia terapeutycznego rodzicom i ich niepełnosprawnym dzieciom, także z zaburzeniami psychicznymi,</p> <p>-zapobieganie negatywnym zjawiskom i nauka właściwych postaw wśród dzieci i młodzieży,</p> <p>-organizacja czasu wolnego poprzez realizację zajęć,</p> <p>-wiedza na temat zdrowia dziecka w rodzinie wymagającej wsparcia.</p>

w programach profilaktycznych, -organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży na terenie miasta, -monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych				
---	--	--	--	--

5. Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji specjalistów pracujących na rzecz pomocy dzieciom i rodzinom

Działania	Okres realizacji	Realizator	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Uczestnictwo specjalistów w warsztatach i szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe	lata 2022-2024	-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, -placówki oświatowe, -Komenda Powiatowa Policji, -Sąd Rejonowy, -Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych -Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, -Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	-ilość odbytych szkoleń i warsztatów	-podniesienie wiedzy i kompetencji na temat pomocy rodzinie i dzieciom -zwiększenie poziomu profesjonalizmu.

Wyszczególnione działania zostały zaplanowane na lata 2022-2024, ponieważ każde z nich jest cyklicznie powtarzane w kolejnym roku kalendarzowym. Powyższe działania wynikają z zadań ustawowych poszczególnych realizatorów i mają za zadanie stworzyć właściwe warunki do poprawy sytuacji rodzin z terenu miasta Wysokie Mazowieckie, będących w sytuacjach kryzysowych i mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. W pierwszej kolejności działania służb pomocowych będą miały charakter profilaktyczny. Rodziny, dzięki wsparciu specjalistów będą miały możliwość samodzielnie zmierzyć się z problemami i sytuacjami kryzysowymi, wykorzystując własne zasoby i umiejętności. Wsparcie instytucjonalne będzie zapewnione w momencie, kiedy rodzina mimo pracy z nią, nie będzie w stanie samodzielnie rozwiązać problemów (np. gdy nastąpi konieczność umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej). Realizacja powyższych zadań opierać się będzie o zasadę pomocniczości z uwzględnieniem podmiotowości rodziny i dzieci.

VIII. Finansowanie Programu

Finansowanie „Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Wysokie Mazowieckie na lata 2022-2024” odbywać się będzie ze środków budżetu Gminy Miejskiej Wysokie Mazowieckie, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

IX. Monitoring i ewaluacja Programu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokim Mazowieckiem będzie odpowiedzialny za monitoring realizacji Programu, który pozwoli ocenić zaangażowanie poszczególnych instytucji w proces pomocy rodzinie i pozwoli określić ilość rodzin wymagających wsparcia. Ewaluacji będzie podlegać proces realizacji poszczególnych celów szczegółowych poprzez wyznaczone działania, prowadzące do ich osiągnięcia. Przeprowadzona ewaluacja pozwoli, w razie konieczności, modyfikację działań zawartych w Programie.

W przypadku wprowadzenia zmian, w trakcie realizacji Programu, zostaną one przedstawione Radzie Miasta do zatwierdzenia.

Realizacja Programu umożliwi planowanie zadań na kolejne lata i pozwoli ocenić skuteczność aktualnie prowadzonych działań.

Przewodniczący Rady Miasta

Marek Kajurek

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Program wspierania rodziny dla Gminy Miejskiej Wysokie Mazowieckie na lata 2022-2024, zwany dalej „Programem”, stanowi załącznik do projektu uchwały. Zakłada realizację zadań przez Gminę Miejską Wysokie Mazowieckie w latach 2022-2024 z zakresu zadań wspierających rodzinę.

Podstawowym celem tej uchwały jest kompleksowe uregulowanie problematyki wspierania rodziny. Nowy system ma za zadanie wzmocnić wsparcie rodzin dysfunkcyjnych, a w konsekwencji ograniczyć liczbę dzieci objętych pieczą zastępczą lub innymi formami opieki. Celem szczególnym jest praca z rodziną naturalną, która powinna zapewniać dziecku stabilny rozwój, w naturalnym środowisku.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Wysokie Mazowieckie na lata 2022-2024, zakłada szereg działań mających na celu wzmocnienie rodzin z grupy ryzyka.

Przewodniczący Rady Miasta

Marek Kajurek